

MODUŁ PIERWSZY

KOBIETY W SEKTORZE ROLNO-SPOŻYWCZYM

Materiały Uzupełniające



VERSION

POLSKA

Moduł pierwszy – Kobiety w branży rolno- spożywczej

Indeks

1. Efekty uczenia się
2. Wstęp
 - 2.1 Informacje ogólne
 - 2.2. Rolnictwo i sektor rolno-spożywczy – analiza płci
 - 2.3. Cele
3. Sesje modułowe
 - 3.1. Sesja 1: Bariery dla kobiet w sektorze rolno-spożywczym
 - 3.2. Sesja 2: Rozwój umiejętności
 - 3.3. Sesja 3. Jak rozpocząć działalność rolno-spożywczą
4. Studia przypadków
5. Referencje

1. Wyniki nauki

Moduł 1 ma na celu sprostanie wyzwaniom i barierom napotykanym przez kobiety w sektorze rolnictwa zdominowanym obecnie przez mężczyzn. Zapewni uczestnikom również umiejętności miękkie potrzebne kobietom do zostania przedsiębiorcami oraz możliwości rozpoczęcia własnej działalności rolno-spożywczej.

Po pomyślnym ukończeniu tego modułu uczeń będzie w stanie zrozumieć:

- Bariery dla kobiet w sektorze rolno-spożywczym i sposoby ich pokonywania
- Główne wyzwania stojące przed kobietami -przedsiębiorcami
- Specyficzne umiejętności niezbędne do zostania kobietą -przedsiębiorcą
- Jak założyć własny biznes rolno-spożywczy

2. Wstęp

2.1 Informacje ogólne. Dlaczego ŚWIADOMOŚĆ?

W ciągu ostatnich dziesięcioleci sektor rolno-spożywczy był sektorem zdominowanym przez mężczyzn, a ponad 70% działalności w całej Europie było prowadzone przez mężczyzn. W ostatnich latach liczba przedsiębiorstw kobiecych nieznacznie wzrosła, od średnio 12% w latach 2000-2009 do 14% w latach 2010-2019. Z danych dostarczonych przez Komisję Europejską wynika, że tylko 4,2% rolników ma mniej niż 35 lat, w porównaniu z zaledwie 29,2% mężczyzn. Ponadto kobiety te napotykają większe niż mężczyźni trudności w dostępie do finansowania, szkoleń, sieci kontaktów i mentorów w celu założenia firmy (1).

W związku z tym projekt skupi się na wspieraniu rozwoju kobiet poprzez opracowanie specjalnych zasobów szkoleniowych i mentorskich, które będą ukierunkowane na ich potrzeby.

Projekt ma również na celu zapewnienie dostępu do szkoleń w zakresie przedsiębiorczości i pogłębienie wiedzy na temat mentorów biznesowych i ich wartości na drodze biznesu rolno-spożywczego. Aby osiągnąć te ważne cele, projekt opracuje pięć głównych produktów:

- **Program** szkolenia online „Założ własny biznes spożywczy” opracowany specjalnie dla kobiet w sektorze rolno-spożywczym
- **Treść modułu** szkolenia z wbudowaną cyfrową plaketką dla uczestników, którzy ukończyli kurs; projekt będzie dotyczył i podkreślał wyzwania stojące przed kobietami w sektorze rolno-spożywczym, promował umiejętności miękkie i podejścia do modeli biznesowych, podkreślał rolę mentora w rozwoju biznesu, dostarczał konkretnych umiejętności w zakresie żywienia, etykietowania i pakowania w sektorze spożywczym ;

- **Raport z badań** będzie dotyczył wartości dodanej, jaką mentoring zapewnia obecnie kobietom-przedsiębiorcom i jak można go zastosować w całej Europie w sektorze rolno-spożywczym;
- **Cyfrowa infografika** , która zapewni kobietom-przedsiębiorcom wsparcie i kluczowe zasoby dostosowane do ich potrzeb w sektorze rolno-spożywczym;
- **Film promocyjny** , który będzie zawierał pozytywne doświadczenia prawdziwych Mentorów i Podopiecznych w całym sektorze rolno-spożywczym.

2.2. Rolnictwo i sektor rolno-spożywczy – analiza płci

Dane Eurostatu pokazują, że około 30% gospodarstw w całej UE jest zarządzanych przez kobiety, przy czym najwyższy odsetek na Łotwie i Litwie (45%), a najniższy (5-6%) w Niderlandach i na Malcie (1).

Kobiety na obszarach wiejskich UE stanowią poniżej 50% ogółu ludności wiejskiej, stanowią 45% ludności aktywnej zawodowo, a około 40% z nich pracuje w gospodarstwach rodzinnych. W związku z tym ich udział w ramach nieformalnej gospodarki wiejskiej może nie zostać uznany statystycznie.

Jednak w porównaniu z sytuacją sprzed dziesięciu lat udział kobiet-rolników powoli rośnie, głównie dzięki rozszerzeniu UE w 2004 r., przy czym kraje na Wschodzie mają zwykle więcej gospodarstw prowadzonych przez kobiety niż na Zachodzie (2).

Ogólna struktura gospodarstw prowadzonych przez kobiety:

WIEK: Sektor rolnictwa w Europie jest zdominowany przez osoby starsze. Tylko 4,2% rolników ma mniej niż 35 lat, a 42% kobiet pracujących w rolnictwie ma ponad 65 lat;

DOKŁADNOŚĆ DANYCH: wskaźnik zatrudnienia kobiet w rolnictwie może być niedoszacowany ze względu na rolę, jaką kobiety pełnią jako wsparcie dla firm rodzinnych prowadzonych przez mężczyzn (pracownicy rodzinni stanowią 76% całkowitej siły roboczej w rolnictwie – Eurostat: 2017), stąd ich obecność i rola nie są dokładnie odzwierciedlone w statystykach (3);

WIELKOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTWA: rolniczki prowadzą głównie małe gospodarstwa, a nie gospodarstwa męskie, średnio 5,84 ha w porównaniu z 12,88 ha posiadanych przez mężczyzn. W większości krajów własność ziemską kobiet stanowi mniej niż 30 procent całkowitej własności. Jednak ma to znaczne różnice na całym świecie, bez ścisłego wzorca kontynentalnego. Ogólnie rzecz biorąc, obserwujemy najwyższe wskaźniki własności kobiet w Europie, jednak Botswana i Malawi mają udziały własności większe niż 30 procent (4).

ZARZĄDZANIE CZASEM: kobiety są bardziej niż mężczyźni zaangażowane we wspieranie rodziny (dzieci, dziadków, krewnych itp.). Tylko 14% osób pracujących w rolnictwie zajmuje się tym w pełnym wymiarze godzin (5).

W maju 2019 Departament Tematyczny ds. Praw Obywatelskich i Spraw Konstytucyjnych opublikował badanie dotyczące statusu zawodowego kobiet wiejskich w UE. Badanie zawiera przegląd statusu zawodowego kobiet wiejskich w UE, a także ich sytuacji w zakresie zatrudnienia i pozycji na rynku pracy na obszarach wiejskich w większości odpowiednich państw członkowskich (6).

Kraje o najwyższych wskaźnikach zatrudnienia kobiet to Finlandia, Dania, Szwecja i Holandia. Wskaźniki zatrudnienia kobiet rosną z roku na rok. Jednak mimo wzrostu wskaźniki zatrudnienia kobiet pozostają niskie, różnica we wskaźnikach zatrudnienia kobiet i mężczyzn wynosi średnio 20%. Największe różnice występują we Włoszech, Hiszpanii i Grecji (7).

2.2. Cele

Ten moduł będzie dotyczyć:

- Wyzwania i bariery napotymane przez kobiety w zdominowanym przez mężczyzn sektorze rolno-spożywczym oraz sposoby ich przezwyciężenia (np. uprzedzenia ze względu na płeć; brak dostępu do ziemi; ograniczone możliwości finansowania ; brak elastyczności warunków pracy; brak sieci i mentorów)
- Rozwój umiejętności miękkich (np. komunikacja, networking, zarządzanie czasem, upodmiotowienie)
- Możliwości dla kobiet (od rozwinięcia pomysłu do założenia firmy)

3. Sesje modułowe

Kobiece startupy radzą sobie dobrze, ale są niedofinansowane . Co więcej , segregacja płciowa prowadzi do dziedzin zdominowanych przez mężczyzn . ESCP Executive Education zorganizowało niedawno wirtualny okrągły stół, aby omówić, jak wspierać kobiety w przemyśle, zwalczać uprzedzenia społeczne i stawić czoła wyjątkowym wyzwaniom, przed którymi stoją kobiety w biznesie. Więcej kobiet na stanowiskach kierowniczych niż kiedykolwiek wcześniej – ale wciąż za mało na wyższych stanowiskach .

Główne bariery dla kobiet w branży rolno-spożywczej to:

- brak dostępu do gruntu,
- ograniczony re możliwości finansowania
- koniec _ stronniczość
- oferowanie mniej odpowiednich warunków pracy
- może być im trudniej zachować równowagę między życiem zawodowym a prywatnym (8)

Obecność kobiet na stanowiskach kierowniczych wzrosła od 1980 r., ale są branże, takie jak opieka zdrowotna i edukacja, w których kobiety są nadreprezentowane w porównaniu z innymi. Segregacja płciowa w zawodach znajduje odzwierciedlenie również w sektorze STEM

i tam właśnie mogą wystąpić konsekwencje na przyszłość, jeśli coś nie zostanie z tym zrobione. Branże STEM należą do najszybciej rozwijających się na świecie, jednak w zeszłym roku prawie trzy miliony miejsc pracy w STEM na całym świecie pozostało nieobsadzonych – sektor o najmniejszej reprezentacji kobiet (9).

W Europie kobiety stanowią 17% specjalistów ICT. Istnieje ogromne i kosztowne niedopasowanie podaży do popytu. Z badań wynika, że zaczyna się to już w młodym wieku i nie ma nic wspólnego ze zdolnościami człowieka. Zamiast tego dziewczęta i młode kobiety mają tendencję do samodzielnego wybierania. Zwiększanie pewności siebie młodych kobiet i poczucia własnej skuteczności jest bardzo ważne i należy je pielęgnować. Musimy zobaczyć więcej inwestycji finansowych uwzględniających aspekt płci. Niedostatek kapitału VC, który trafia do firm należących do kobiet, jest dość demoralizujący ; i trzeba zawrócić. Istnieje prawdziwy rozdźwięk między edukacją, zatrudnieniem i przywództwem. Osiągnęliśmy te wielkie postępy w zakresie edukacji kobiet, ale nie przekłada się to na przywództwo kobiet (10).

Sesja 1: Bariery dla kobiet w sektorze rolno-spożywczym (11)

➤ *Upředzenie wobec płci*

Kobiety często stają przed wyzwaniem znalezienia kompromisu między działalnością gospodarczą a innymi zajęciami społecznymi, takimi jak zajmowanie się rodziną. Często pracują nieformalnie, co nie figuruje w statystykach i większość czasu spędzają nieodpłatnie. Ponadto wiele prac kobiecych nie jest oficjalnie zarejestrowanych. Problem ten jest jeszcze bardziej widoczny na obszarach wiejskich, gdzie występuje bezrobocie ukryte i praca sezonowa. Na obszarach wiejskich brakuje odpowiednich usług publicznych związanych z opieką nad dziećmi, opieką zdrowotną i społeczną dla osób starszych oraz usług skoncentrowanych na kobietach, takich jak specjalizacje medyczne. Osłabia to ich obecność w biznesie decyzyjnym.

Inne upředzenie związane z płcią jest reprezentowane przez możliwość kariery. Nie dotyczy to tylko ich edukacji. Jedno z badań europejskich pokazuje, że nawet jeśli kobiety wiejskie są lepiej wykształcone, nadal mają mniejsze możliwości zatrudnienia w porównaniu z mężczyznami na obszarach wiejskich i kobietami z obszarów miejskich.

Nawet innowacje mogą wpływać na upředzenia płciowe. Wymagany wzrost obciążeń pracą może mieć negatywny wpływ, nawet jeśli wzrosną dochody. Z drugiej strony technologie oszczędzające pracę mogą przynosić korzyści kobietom, nawet jeśli nie poprawiają produkcji ani dochodów. Takie technologie skracają czas kobiet na prace domowe i mogą dać im więcej możliwości innych zajęć. Te wybory dają siłę, zwłaszcza jeśli nie były dostępne w przeszłości.

✓ *Brak dostępu do gruntu*

Rolniczki mają znacznie mniejszy dostęp do ziemi i innych aktywów produkcyjnych, kontrolę nad nimi i własność w porównaniu z ich odpowiednikami płci męskiej.

Jednak liczba gospodarstw prowadzonych przez kobiety stale rośnie. Z danych Eurostatu wynika, że pomimo ogromnych różnic między państwami członkowskimi średnio 30% gospodarstw w całej UE jest zarządzanych przez kobiety. Kobiety-przedsiębiorcy stanowią zaledwie jedną trzecią osób prowadzących działalność na własny rachunek w UE, a kobiety-rolniczki stanowią 30% ogółu kierowników gospodarstw rolnych w UE. Zwykle mają mniejsze gospodarstwa.

Kraje o najwyższym odsetku kobiet na stanowiskach kierowniczych to Łotwa i Litwa (45%), a następnie Rumunia, Estonia, Włochy, Austria, Portugalia i Polska – wszystkie powyżej średniej europejskiej. W czterech państwach członkowskich odsetek kobiet wśród kierowników gospodarstw wynosił 10% lub mniej (Niemcy, Dania, Malta i Holandia).

Niezbędne jest włączenie problematyki płci do krajowych i europejskich polityk rolnych. „Wzmocnienie pozycji ekonomicznej kobiet zwiększa produktywność, zwiększa dywersyfikację gospodarczą i równość dochodów, oprócz innych pozytywnych skutków rozwojowych” — z publikacji United Nations Women

✓ **Ograniczone możliwości finansowe**

Rolnictwo jest ściśle powiązane z rynkiem pożyczkowym. Rozpoczęcie lub rozwój firmy zawsze wymaga kapitału początkowego, prowadzenie gospodarstwa rolnego nie jest tutaj wyjątkiem. Jedną z przeszkód, z jakimi borykają się kobiety podejmujące pracę w zawodzie, jest ograniczony dostęp do kredytów. A jeśli kobietom uda się je zdobyć, to często są one mniejsze niż pożyczki udzielane mężczyznom. Jedną z przyczyn tej nierównowagi jest fakt, że kobiety rzadziej posiadają konto bankowe.

Innym istotnym czynnikiem jest to, że kobietom często brakuje zabezpieczenia. Przed udzieleniem kredytu bank zwykle prosi o zabezpieczenie, a jego powszechną formą, zwłaszcza w sektorze rolniczym, jest ziemia. I istnieje nierówność płci, jeśli chodzi o właścicieli gruntów rolnych. Rolniczki mają znacznie mniejszy dostęp do ziemi i innych aktywów produkcyjnych, kontrolę nad nimi i własność w porównaniu z ich odpowiednikami płci męskiej. Szacuje się, że gdyby kobiety miały taki sam dostęp do zasobów produkcyjnych jak mężczyźni, mogłyby zwiększyć plony w swoich gospodarstwach o 20-30% i zwiększyć całkowitą produkcję rolną.

Istnieje ciągłe zapotrzebowanie na kobiety-inwestorki, co robi ogromną różnicę w poziomie empatii i udzielanych porad. Obecnie tylko 20% inwestorów to kobiety.

Jednak liczba gospodarstw prowadzonych przez kobiety stale rośnie. Z danych Eurostatu wynika, że pomimo ogromnych różnic między państwami członkowskimi średnio 30% gospodarstw w całej UE jest zarządzanych przez kobiety. Kobiety podejmują bardziej wykalkulowane ryzyko niż mężczyźni, ale nadal mają trudności z uzyskaniem kredytu. Pomysły

kobiet na innowacje są tak samo zbywalne jak pomysły mężczyzn, ale nie są uznawane przez głównie męskich interesariuszy

✓ **Równoważenie obowiązków**

Kobiety często muszą znaleźć da _ kompromis między działalnością gospodarczą a społeczną (np . kulturalną , rekreacyjną czy charytatywną) . Opieka nad dziećmi i prace domowe nie są płatne , ale istnieją znaczne różnice między płciami w czasie poświęcanym na te czynności. 16,9% kobiet w Unii Europejskiej w 2019 r. zgłosiło, że nie szuka pracy ze względu na obowiązki opiekuńcze .

Każdy pracujący okresowo staje przed problemem równowagi między życiem zawodowym a prywatnym. Niektórym łatwo jest trzymać się z dala od pracy w czasie wolnym, ale inni mają tendencję do pracy w godzinach nadliczbowych. Może to powodować dodatkowy stres, nasilać napięcia w rodzinie , a nawet zrujnować zdrowie. Dlatego tak ważne jest zachowanie równowagi między tymi dwoma obszarami.

Jeśli chodzi o kobiety w rolnictwie, utrzymanie tej równowagi jest jeszcze większym wyzwaniem. Muszą opiekować się dziećmi, mimo że praca na farmie to zajęcie na pełen etat. Poza tym kobiety też chcą mieć wolny czas dla siebie. Ale warto zwrócić uwagę na wyjątkową okazję, jaką wiele samozatrudnionych (a zwłaszcza rolników) matek może mieć – spędzanie czasu ze swoimi dziećmi, uczenie ich, dzielenie się wiedzą i budowanie więzi.

Ilość czasu spędzanego przez kobiety i mężczyzn w UE na czynnościach innych niż gospodarcze wykazuje duże różnice . Nadal istnieje duża różnica między płciami _ czas wydane na opiekuńczy i kształcenie dzieci (a nawet wnuki) , gotowanie i prace domowe. W całej Unii Europejskiej są to kobiety Kto głównie dokonywać te zajęcia. Mężczyźni Czy, Jednakże, więcej prawdopodobnie niż kobiety do uprawiać sport, kulturalny lub wypoczynek zajęcia na a regularny podstawa.

✓ **Brak efektywnej struktury wsparcia**

Puła kobiet, które mogą być mentorami i doradcami innych przedsiębiorców, jest w konsekwencji mniejsza. Utrudnia to przedsiębiorczym kobietom uczenie się od rówieśników i uzyskiwanie pomocy od tych, którzy „to zrobili”. Więcej o mentorach dowiesz się z modułu 3.

Kobiety muszą pracować dużo ciężiej, aby zbudować swoją sieć. Jednak w ostatnich latach powstało więcej wydarzeń i klubów sieciowych skupiających się na kobietach. Kobiety-liderki odnajdują się również w Internecie, za pośrednictwem grup na Facebooku, Instagramie i innych platformach.

Struktura wsparcia jest często kosztowna, co powoduje, że kobiety odkładają zakładanie własnych firm na później.

Brak odpowiedniego wsparcia, współpracy i zaplecza dla kobiet ze strony członków ich własnej rodziny i świata zewnętrznego zmusza je do porzucenia idei doskonalenia się w dziedzinie przedsiębiorczości.

Firmy założone przez kobiety mają obecnie mniejsze szanse na sukces, ponieważ startupy kierowane przez mężczyzn cieszą się dużym uznaniem i odnoszą sukcesy. Istnieje potrzeba rozbudowy i tworzenia obiektów i możliwości szkoleniowych, aby dać kobietom-przedsiębiorcom nową wiedzę.

Sesja 2: Rozwój umiejętności

Kluczowe kompetencje w zakresie przedsiębiorczości to połączenie umiejętności, wiedzy i postaw. Nabywając tę kompetencję i rozwijając ją przez całe życie, kobiety zwiększają swoją pewność siebie, co może pozwolić im odejść od tradycyjnych zawodów i stylu życia, zwiększyć dochody własne i ich rodzin oraz przyczynić się do dobrobytu społeczeństwa

➤ *Umiejętności komunikacyjne*

Komunikacja Umiejętności to zestaw działań, które składają się na wysokiej jakości występ publiczny. Komunikacja jest bardzo ważna zarówno w biznesie, jak i w życiu prywatnym. Umiejętność mówienia, pisania i artykułowania wiadomości ma kluczowe znaczenie dla jasnego i skutecznego rozumienia innych ludzi .

Skuteczna komunikacja pomaga nam lepiej zrozumieć ludzi i sytuacje. Pomaga nam budować zaufanie i szacunek, stwarzać warunki do dzielenia się kreatywnymi pomysłami i rozwiązywania problemów. Silne umiejętności komunikacyjne polegają na przekazywaniu informacji innym w prosty i jednoznaczny sposób. Dobra komunikacja to także rozumienie instrukcji, nabywanie nowych umiejętności, składanie próśb i zadawanie pytań.

Wiele kobiet ma tendencję do niedoceniań swoich umiejętności i kwalifikacji – w efekcie przepuszczają okazje do ubiegania się o role kierownicze. Ale ważne jest, aby rozpoznać swoje umiejętności i cechy – i je wykorzystać. Bycie wspaniałą kobietą-liderem zaczyna się od wykorzystania własnego potencjału.

➤ *Praca w sieci*

Networking można określić jako społeczno-ekonomiczną działalność. To jest grupa składająca się z przedsiębiorcy Kto spotkać się, aby stworzyć biznes relacje i do rozpoznać, stworzyć, lub korzystaj z możliwości biznesowych , udostępniaj informacje, szukaj potencjał partnerzy za przedsięwzięć i szukam nowych możliwości.

Networking w biznesie to jedno z najlepszych źródeł sukcesu zawodowego. Dobra sieć może zapewnić potencjalne miejsca pracy, możliwości awansu, możliwości osobistego doskonalenia i wsparcia z podobnych ludzi.

Śledź wszelkie wydarzenia, takie jak sympozja, dyskusje panelowe, ceremonie wręczenia nagród, wystawy odbywające się w Twoim mieście, abyś mógł uczestniczyć i spotkać się twarzą w twarz z naturą branży, a także poznać ważne osoby.

Kobietom nie jest łatwo znaleźć odpowiednią i użyteczną sieć dla swojej firmy, która może przynieść im ogromne korzyści. Kobietom zwykle trudno jest nawiązywać kontakty towarzyskie i budować sieci z ludźmi z rynku, na którym pracują.

➤ **Zarządzanie czasem**

Zarządzanie nim jest jednym z największych wyzwań dla kobiet-przedsiębiorców, co często jest dla nich najtrudniejszym zadaniem.

Ze względu na ekstremalną presję w pracy, tak trudno jest im zrównoważyć życie zawodowe i rodzinne. Pomocne może być utworzenie kalendarza rodzinnego/społecznego.

Miej główny plan na wszystko, plan mentalny na wypadek, gdyby coś poszło nie tak, oraz plan awaryjny na wypadek nieprzewidzianych zdarzeń.

Wielozadaniowość wymaga dużo czasu i mało, a często nieefektywnej pracy. Zamiast tego użyj techniki blokowania czasu, kiedy koncentrujesz się na jednym zadaniu tylko w określonym czasie.

Korzystanie z aplikacji kalendarza, aplikacji do niektórych powtarzających się wydatków, określonych aplikacji dla pracowników lub kontrahentów (wyszukaj iTunes lub sklep Google).

Rób przerwy, spotykaj się z innymi i buduj nowe relacje.

Dla wielu z nas potrzeba czegoś więcej niż supermocy, aby poprosić o pomoc lub, co jeszcze lepsze, zaufać delegowaniu zadań. Porozmawiaj z rodziną, rozważ wsparcie usługowe (np. sprzątanie domu lub wyprowadzanie psów), zatrudnij asystenta na pół etatu, jeśli nie masz dużego zespołu.

✓ **Pewność siebie i umiejętności wzmacniające**

Strach przed porażką jest głównym zmartwieniem kobiet, które zakładają własne firmy, częściowo zachęcony niższym postrzeganiem swoich zdolności przedsiębiorczych niż ich bardziej pewni siebie koledzy.

Szkolenie, aby stać się bardziej odpornym: część tej podróży zazwyczaj obejmuje wyznaczanie celów, co jest niezbędnym elementem rozpoczęcia działalności.

Wyznaczanie osiągalnych, realistycznych celów pomaga ludziom poczuć kontrolę nad swoją sytuacją.

Jak definiuje Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn, upodmiotowienie to proces, w wyniku którego kobiety zyskują władzę i kontrolę nad własnym życiem oraz nabywają umiejętność dokonywania strategicznych wyborów.

kobiet składa się z pięciu elementów: poczucia własnej wartości kobiet, ich zdolności wpływania na kierunek zmian społecznych oraz trzech praw: decydowania o wyborach, dostępu do możliwości i zasobów oraz posiadania władzy kontrolowania własnego życia, zarówno w obrębie i poza domem.

Wśród the ważne narzędzia z wzmacnianie kobiet i dziewcząt do ubiegania się ich prawa Czy: Edukacja, szkolenie, świadomość wychowywanie, budowanie pewności siebie , poszerzanie możliwości wyboru , kontrola nad zasobami. To wszystko ma być dawać kobiety zdolności do podjęcia działania , przekształcić wszystkie struktury to jeszcze wzmocnić płęć dyskryminacja.

Jeśli chodzi o upodmiotowienie w rolnictwie, ważne jest zrozumienie związku między upodmiotowieniem kobiet, bezpieczeństwem żywnościowym i wzrostem rolnictwa. Mierzy role i zakres zaangażowania kobiet w sektorze rolnictwa w czterech obszarach: (1) decyzje dotyczące produkcji rolnej, (2) dostęp do zasobów produkcyjnych i uprawnienia decyzyjne w stosunku do nich, (3) kontrola wykorzystania dochodów, (4) przywództwo w społeczności.

Sesja 3: Jak rozpocząć działalność rolno-spożywczą

✓ **Rolnictwo wielofunkcyjne**

Wielofunkcyjność w rolnictwie to ogólny termin określający przedsiębiorstwa, które łączą swoją produkcję rolną i środowisko z usługami dla społeczeństwa. Odnosi się do licznych korzyści, jakie polityka rolna może zapewnić krajowi lub regionowi. Ogólnie rzecz biorąc, wielofunkcyjność odnosi się do *pozahandlowych* korzyści rolnictwa: ochrony środowiska, zachowania krajobrazu, zatrudnienia na obszarach wiejskich i bezpieczeństwa żywnościowego.

W przeszłości działalność rolnicza była związana głównie z produkcją towarową (np. mleka surowego). Jednak ostatnio w całej Europie rozwinęła się nowa struktura rolnictwa, kiedy coraz więcej rolników zaczęło produkować końcowe dobra konsumpcyjne (np. ser) i świadczyć usługi (np. kursy produkcji sera).

Bycie rolnikiem oznacza wykonywanie różnych czynności, co wymaga wiedzy i doświadczenia. Aby stworzyć innowacyjną firmę, rolnicy muszą rozważyć nowe uprawy i

odmiany, lepsze zwierzęta i alternatywne technologie w celu zwiększenia produktywności, dywersyfikacji produkcji, zmniejszenia ryzyka - i zwiększenia zysków.

Jednym z kluczowych punktów udanego biznesu w sektorze rolno-spożywczym jest możliwość ukierunkowania swoich produktów na określony rynek. Bycie zorientowanym na rynek oznacza również zdolność do podejmowania ryzyka i otwartość na nowe rynki. Rolnicy muszą umieć identyfikować szanse i je wykorzystywać, skupiać się na utrzymaniu tradycyjnego stylu życia, ale nie pozwolić, by były barierą dla innowacji.

Przedsiębiorstwa muszą mieć jasność co do rodzaju produktu, który Twoja firma będzie w stanie dostarczać, oraz określić potencjalny rynek (12).

✓ **Rola kobiet w rolnictwie wielofunkcyjnym**

Rolnictwo wielofunkcyjne to ponowne połączenie rolnictwa ze społeczeństwem.

W 2015 roku Pieter Seunek i Bettina B. Bock z Grupy Socjologii Wiejskiej Uniwersytetu w Wageningen opublikowali artykuł na temat roli kobiet w rozwoju rolnictwa wielofunkcyjnego. Uznają, że kobiety odgrywają kluczową rolę w rozwoju wielofunkcyjnej przedsiębiorczości w rolnictwie i wnoszą ogromny wkład w przetrwanie gospodarstw rodzinnych na obszarach wiejskich UE. Rolniczki wykazały się większą aktywnością w rozwoju „wielofunkcyjnej przedsiębiorczości”.

Podczas gdy mężczyźni koncentrują się na rolnictwie i pozostają w gospodarstwie (i uważają się za rolników), kobiety opuszczają gospodarstwo, aby uczestniczyć i wchodzić w interakcje z szeroką gamą sieci w ramach rolnictwa i poza nim (i uważają się za przedsiębiorców).

W podsumowaniu badania stwierdzono, że kobiety są szczególnie przygotowane do przekraczania granic domeny rolniczej, ponieważ często mogą powrócić do swojej wcześniejszej pracy poza rolnictwem.

Rolą kobiet w gospodarstwach wielofunkcyjnych może być:

- Ułatwienie wprowadzenia nowych tożsamości i praktyk do gospodarstwa;
- Zapewnij dostęp do nowych sieci i środowisk edukacyjnych;
- Zainicjuj proces negocjacji między produkcją a wielofunkcyjnością myśli i działań w rodzinie.

Poniżej przedstawimy przegląd najpowszechniejszych możliwości rolnictwa wielofunkcyjnego (13).

✓ **Plan biznesowy**

BP jest dokumentem formalizującym strategię, jaką firma zamierza przyjąć, realizowane cele oraz działania, jakie należy podjąć w określonym przedziale czasowym. Jest to również dokument planistyczny wyjaśniający trajektorie rozwoju firmy.

Biznesplany są ważnymi dokumentami używanymi dla zewnętrznych i wewnętrznych odbiorców przedsiębiorstwa. Małe firmy o niskim wkładzie technologicznym, takie jak firmy związane z rolnictwem i żywnością, napotykać wiele barier we wdrażaniu BP. Tradycje i wysokie koszty to dwie wspólne bariery rozwoju BP. Większość przedsiębiorców rolnych często nie myśli o sobie jako o menedżerach biznesowych, mimo że mają te same problemy i troski z innych sektorów. Jednak BP jest jednym z wymogów dostępu do funduszy i pożyczek, zarówno od organów publicznych, jak i prywatnych.

W rzeczywistości biznesplan służy do przyciągnięcia inwestycji przed założeniem firmy. W idealnej sytuacji plan powinien być okresowo przeglądany i aktualizowany, aby sprawdzić, czy cele zostały osiągnięte, zmienione i ewoluowały. Czasami nowy biznes plan jest tworzony dla firmy o ugruntowanej pozycji, która zdecydowała się pójść w nowym kierunku lub na działalność wielofunkcyjną.

Długość i zawartość biznesplanu różni się znacznie w zależności od firmy, ale kluczowymi częściami każdego biznesplanu są:

- *Streszczenie wykonawcze* : ta sekcja zawiera podsumowanie problemu, który rozwiązujesz dla klientów, Twoje rozwiązanie, rynek docelowy, zespół i najważniejsze informacje dotyczące prognozy finansowej.
- *Produkty i usługi* : przedsiębiorstwo może nakreślić produkty i usługi, które będzie oferować, a także może podać ceny, żywotność produktu i korzyści dla konsumenta.
- *Analiza rynku i plan sprzedaży* : zarys głównych klientów i sposób dotarcia do nich. Ta część BP opisze również oczekiwany popyt konsumentów na prognozowany produkt. Nakreśl swój plan marketingowy, plan sprzedaży i inną logistykę związaną z prowadzeniem firmy.
- *Plan finansowy* : aby przyciągnąć inwestorów, firma powinna dołączyć swój plan finansowy składający się z wszelkich przyszłych prognoz. Obejmuje to koszty związane z personelem, rozwojem, produkcją, marketingiem i wszelkie inne wydatki związane z działalnością.
- *Plan zasobów ludzkich* : jest to opis kluczowego personelu (14).

➤ **Szanse dla kobiet**

Jeśli masz wolne grunty nadające się pod uprawę, założenie gospodarstwa rolnego może być dochodowym biznesem. Możesz produkować przedmioty i/lub świadczyć usługi.

Możesz prowadzić odnoszącą sukcesy restaurację serwującą dania przygotowywane ze składników prosto z własnego gospodarstwa. Wiele osób doceniłoby możliwość zjedzenia świeżej, zdrowej żywności w otoczeniu spokój i zielone wiejskie krajobrazy. Możesz poszerzyć swoją ofertę o noclegi lub wynajmując salę recepcyjną / konferencyjną na imprezy biznesowe .

Jakiś gospodarstwo ekologiczne w branży szklarniowej ma duży potencjał wzrostu i odniesienia sukcesu, ponieważ popyt na produkty z upraw ekologicznych jest stale wzrastający. Działalność szklarniowa w gospodarstwach ekologicznych była zwykle prowadzona w małych, rodzinnych gospodarstwach, ale z powodu dużego popytu na rynku ludzie inwestują w ziemię pod rolnictwo ekologiczne. To świetne rozwiązanie dla producentów ekologicznych, dające im pełną kontrolę nad klimatem, nawadnianiem, nawożeniem organicznym i zarządzaniem sprzętem.

Jeśli masz ziemię lub możesz ją wydzierżawić, możesz hodować kwiaty, suszyć je i sprzedawać sklepom rzemieślniczym i hobbystom. Możesz też sprzedawać świeże kwiaty do kwaciarni.

Badania naukowe z dziewięciu krajów (Wielka Brytania, Belgia, Francja, Niemcy, Włochy, Polska, Chorwacja, Słowenia i Irlandia) zidentyfikowały dwa ogólne trendy rozwojowe w agroturystyce:

- współczesna obecność tradycyjnej działalności rolniczej i małej gastronomii z realizacją jednej lub więcej działalności przedstawionych na slajdzie. Ze względu na wielkość przedsiębiorstwa agroturystyka prowadzona jest głównie przez członków rodziny gospodarstwa lub przy wsparciu części pracowników.
- z drugiej strony istnieją dowody na stopniowe oddzielanie się od działalności rolniczej, w ramach której przedsiębiorstwo agroturystyczne penetruje (lokalny/regionalny/krajowy/międzynarodowy) rynek turystyczny, oferując produkt zgodny z tradycyjnym biznesem turystycznym (15).

Przykłady przedsiębiorstw i gospodarstw wielofunkcyjnych

1. **Nad Wartą : pensjonat**; <https://www.poland-wakacje.com/173/agroturystyka-en.html>; www.nadwarta.com _
2. **Hiša Franko** : <https://www.hisafranko.com/en/> - dobry przykład restauracji od pola do stołu. Restauracje na farmach mają wielką szansę zarówno na uprawę warzyw, jak i hodowlę zwierząt, a także dostarczają własne składniki do swoich kuchni. Pozwala to właścicielom kontrolować wszystko: od nawozów glebowych po zrównoważone praktyki. Trend restauracyjny „od pola do stołu” jest częścią większego ruchu polegającego na jedzeniu jak najbardziej lokalnie, z wykorzystaniem sezonowo dostępnych owoców i warzyw oraz skupiającym się na środowiskowym i kulturowym wpływie rolnictwa.
3. **Doświadczenie w ogrodzie pszczół** : <https://handpickedgreece.com/workshop/bee-garden-experience/> - farmę edukacyjną prowadzącą warsztaty i seminaria na temat pszczół i pozyskiwania/zbierania miodu na Krecie lub w Western Mani na Peloponezie. Sieć Farm Edukacyjnych oferuje szerokiej publiczności możliwość poznania i doświadczenia pracy rolnika w bezpośrednim kontakcie z codziennym rytmem gospodarstwa. Farmy Edukacyjne mogą być pomocne dla nauczycieli organizujących wycieczki szkolne. Programy dydaktyczne mają formę pokazów, warsztatów i ćwiczeń.

Zarówno dzieci, jak i dorośli mogą poznać pochodzenie żywności i zrozumieć związek między produktami rolnymi a żywnością. Wizyta w gospodarstwie edukacyjnym może trwać zaledwie kilka godzin lub może być zorganizowana jako kilkudniowy pobyt w gospodarstwie z noclegiem.

4. **Spółdzielnia Valleriana** : <https://coop-valleriana.wixsite.com/coop-valleriana>
Rolnictwo społeczne angażuje i promuje integrację młodych ludzi znajdujących się w niekorzystnej sytuacji z kontekstem życia, w którym ich osobiste możliwości mogą zostać docenione i wzmocnione.

Gospodarstwa społeczne odgrywają ważną rolę w społeczeństwie i zostały przyjęte przez kilka krajów jako forma służby społecznej dla społeczności. Choć liczba gospodarstw społecznych rośnie w każdym kraju, generalnie stanowią one mniej niż 1% wszystkich gospodarstw rolnych. Praktyki rolnictwa społecznego w Europie mają wspólne podobieństwa, ponieważ są blisko związane z tradycyjną działalnością gospodarki wiejskiej i odbywają się w gospodarstwie, istnieje również wiele różnic między krajami, biorąc pod uwagę ich historię, podejście i zachowania społeczne. Podejścia mogą się różnić, ale zasadniczo istnieją trzy główne (16):

- podejście **instytucjonalne** z przewagą instytucji publicznych/zdrowotnych (podejście to dominuje w Niemczech, Francji, Irlandii i Słowenii)
- podejście **prywatne** oparte na farmach terapeutycznych (podejście to dominuje w Holandii i Flandrii w Belgii)
- podejście **mieszane oparte na spółdzielniach socjalnych** i gospodarstwach prywatnych (podejście to dominuje we Włoszech).

Jako wynik projektu Erasmus o nazwie SOFI przedstawiono kilka studiów przypadku: <https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/d98693f5-a9cb-4a61-9228-4d96635c05b4/sofi-ksiazeczka-mała-do-sieci.pdf>

4. Studium przypadku

Dodatkowe przykłady:

- Sarah Olcha <https://kuchentitbits.co.uk/contact/>
- Julia Brightman <https://www.cremebrewlait.co.uk/>
- Magdaleny z Malinówki <http://malinówka.pl/>
- Elena Salviucci <https://www.cantinacampotondo.it/>
- Aisling Roache <https://velvetcloud.ie/>

5. Bibliografia

1. https://agriculture.ec.europa.eu/news/women-field-2021-03-08_en
2. https://ec.europa.eu/enrd/news-events/news/professional-status-rural-women-eu_en.html
3. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Agriculture_statistics_-_family_farming_in_the_EU
4. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/608868/IPOL_STU\(2019\)608868_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/608868/IPOL_STU(2019)608868_EN.pdf)
5. https://agridata.ec.europa.eu/Qlik_Downloads/08_en.pdf
6. https://op.europa.eu/en/web/kto-jest-kim/organizacja/-/organizacja/EP_SG/EP_DPPE02C60
7. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20200306-1>
8. <https://www.nationalgeographic.com/culture/article/partner-content-empowering-woman-farmers>
9. <https://www.epa.gov/perspectives/why-representation-matters-girls-and-women-stem>
10. https://eige.europa.eu/publications-resources/toolkits-guides/work-life-balance/women-in-ict?language_content_entity=en#:~:text=Recent%20forecasts%20show%20that%20przez,specialistów%20w%20Europie%20są%20kobiety.
11. <https://www.fao.org/3/cc5343en/online/status-women-agrifood-systems-2023/gender-work-agrifood-systems.html>
12. <https://www.globalagriculture.org/report-topics/multifunctionality.htm>
13. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1573521415000159#:~:text=Women%20are%20central%20in%20the%20learning%20fostering%20multifunctional%20entrepreneurship.&text=Oni%20wprowadzają%20nowe%20tożsamości%2C%20dostęp%20nowe%20sieci%20i%20stymulują%20negocjacje.&text=Podczas%20gdy%20mężczyźni%20są%20'przywiązani'%20do,więcej%20'pokoju%20na%20manewr'.&text=W%20tym%20kontekście%2C%20farm%20kobiet,jest%20an%20advantage%20and%20siła.>
14. <https://www.euruni.edu/blog/writing-business-plan/>
15. https://www.researchgate.net/publication/275995088_Farm_Tourism_Across_Europe
16. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012IE1236&from=LT>

